

de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs
Commissie Wetsvoorstellen

mr. drs. S.A.W.J. Strik
voorzitter Commissie Wetsvoorstellen

Aan de Vaste commissie voor Financiën van de
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Mr. R.F. Berck
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Amsterdam, 14 november 2011

**Betreft: Commentaar van de Commissie Wetsvoorstellen van de Nederlandse Orde
van Belastingadviseurs op de Wet verhoging pensioenleeftijd, extra
verhoging AOW en flexibilisering ingangsdatum AOW (33046)**

Geachte leden van de Commissie,

De Nederlandse Orde van Belastingadviseurs (hierna: de Orde) heeft met belangstelling kennisgenomen van de Wet verhoging pensioenleeftijd, extra verhoging AOW en flexibilisering ingangsdatum AOW.

De Orde onderschrijft in algemene zin de noodzaak de AOW- en de pensioenleeftijd te verhogen gelet op de vergrijzing en de stijging van de levensverwachting. De koppeling van beide leeftijden aan de levensverwachting acht de Orde ook een juist uitgangspunt. Eveneens onderschrijft de Orde dat het van groot belang is dat in een vroegtijdig stadium vast staat op welk moment de AOW- en de pensioenleeftijden worden aangepast aan de hand van de ontwikkeling van de levensverwachting. De Orde hoopt dat dit commentaar voor de leden van de Vaste Commissie voor Financiën aanleiding is om de Staatssecretaris van Financiën een reactie te vragen.

Het wetsvoorstel geeft daarnaast aanleiding tot het hiernavolgende commentaar.

1. De Orde meent dat de keuze om de AOW-leeftijd en de pensioenleeftijd niet 'gekoppeld' te houden in die zin dat niet steeds op een zelfde tijdstip beide worden aangepast onwenselijk is. Het belangrijkste bezwaar van deze ontkoppeling is dat het voor de doorsnee burger niet goed te begrijpen en uit te leggen is.

De Commissie Wetsvoorstellen van de NOB toetst fiscale wetsvoorstellen op strijdigheid met het recht, effectiviteit en efficiency, terugwerkende kracht, uitvoerbaarheid, administratieve lastendruk en fiscaal vestigingsklimaat.

1

Degene die bijvoorbeeld in 2014 65 jaar wordt krijgt wel AOW, maar heeft in principe nog geen recht op aanvullend pensioen. Daarvoor zal hij dan nog een jaar moeten wachten. Naast het feit dat dit niet goed te begrijpen is, zal het voor de burger evenmin duidelijk zijn hoe dit tijdelijke tekort overbrugd moet worden en hoe daar desgewenst maatregelen voor genomen zouden moeten worden. Men dient zich hierbij te bedenken dat pensioenen voor de meeste burgers onbegrijpelijk zijn. Dat wordt door de voorgestelde systematiek alleen maar versterkt.

De Orde geeft derhalve in overweging de AOW-leeftijd reeds eerder dan in 2020 te verhogen en de pensioenleeftijd later dan in 2013, zodat een parallel traject kan worden doorlopen.

2. De Orde heeft moeite met het feit dat reeds opgebouwde AOW-jaren, te weten die van 15- respectievelijk 16-jarige leeftijd (indien de AOW-leeftijd wordt verhoogd tot 67 jaar), worden ontnomen. Het gaat hier om juridisch opgebouwde rechten die achteraf worden ingetrokken. Daarmee worden, anders dan het wetsvoorstel suggereert, wel degelijk rechten ontnomen. Dat die rechten op 65- en eventueel 66-jarige leeftijd weer kunnen worden opgebouwd doet daaraan niet af. Bovendien gaat dit argument ten aanzien van degenen die in die jaren niet verplicht verzekerd zijn niet op, tenzij zij zich vrijwillig verzekeren.

De Orde is derhalve van mening dat het aanbeveling verdient dat opgebouwde rechten niet alsnog ongedaan worden gemaakt en de verhoogde aanvangsleeftijd alleen te laten gelden voor degenen die dan nog jonger zijn dan 15 jaar. De Orde vraagt om een reactie.

3. De actuariële korting en oprenting bij het vervroegd, respectievelijk verlaat laten ingaan van de AOW-uitkering is in het wetsvoorstel niet gelijklopend. De Orde betreurt dat. Zij is van mening dat er ten aanzien van de AOW en de aanvullende pensioenen een gelijke systematiek dient te worden toegepast en bovendien geen verschil dient te bestaan tussen de korting bij vervroeging en verlating. Daarmee wordt een veel transparanter systeem bereikt. Men zou dit kunnen vergelijken met de eenduidige rekenrente van 4% die pleegt te worden gehanteerd bij pensioenberekeningen.

De Orde pleit derhalve voor eenduidigheid ten aanzien van de actuariële oprenting- en kortingsfactor en vraagt om een reactie.

4. In de rekenmethodiek zoals die is opgenomen in artikel 7a AOW is het uitgangspunt steeds de resterende levensverwachting op leeftijd 65 (factor L). Als op enig moment de wettelijke AOW-leeftijd op een hogere leeftijd is vastgesteld, blijft de factor L echter gerelateerd aan leeftijd 65. Dat betekent dat de ontwikkeling van de levensverwachting in de periode van 65 tot de op enig moment geldende AOW-leeftijd onderdeel uitmaakt van de vijfjaarlijkse vaststelling van de AOW-ingangsdatum, terwijl alleen de ontwikkeling van de levensverwachting na de AOW-leeftijd feitelijk relevant is.

De Orde geeft in overweging de ontwikkeling van de levensverwachting alleen mee te laten wegen over de periode na de ingangsdatum van de AOW. Dit leidt tot de meest zuivere uitkomst. Wij adstrueren dit met het volgende voorbeeld.

Voorbeeld:

We gaan uit van een AOW-leeftijd van 67 jaar. Op de toetsdatum komt men tot de conclusie dat de gemiddelde resterende levensverwachting op leeftijd 65 niet is gestegen. Stel dat de sterftekans in de periode 65 tot 67 extra is gestegen maar dat deze stijging wordt gecompenseerd door een langere levensverwachting voor diegenen die de 67-jarige leeftijd bereiken. Waar de levensverwachting op 65 dan niet is gestegen, is deze wel verhoogd als men leeftijd 67 als toetsdatum aanhoudt. Deze laatste uitkomst lijkt aan te sluiten bij de bedoeling van de wetgever terwijl dat nu niet zo geregeld is.

5. In artikel 13c, lid 3, AOW komt de situatie aan de orde waarin de ingangsdatum van de AOW is vervroegd. Ondanks vervroeging van de AOW-uitkering is men tot de reguliere AOW-datum premies verschuldigd voor de AOW. In voornoemd artikel wordt hier een tegemoetkoming voor geregeld. De Orde is van mening dat de noodzaak daartoe onduidelijk is. De vervroeging leidt immers niet tot een korting van de opbouwperiode (artikel 13, lid 4, AOW) terwijl over een deel van de opbouwperiode wel een tegemoetkoming voor de premies AOW wordt verstrekt. Verder wordt de compensatie verstrekt als verhoging van de AOW-uitkering. Daarnaast vindt er uit hoofde van de vervroegde ingang een korting op de AOW-uitkering plaats van 6,5%.

Vanuit praktisch oogpunt geeft de Orde er de voorkeur aan om beide componenten met elkaar te verrekenen zodat slechts 1 factor van herrekening hoeft te worden toegepast en vraagt om een reactie.

6. Door het ophogen van de pensioenleeftijd vrijwel synchroon te laten lopen met de toename van de gemiddelde levensverwachting wordt beoogd de pensioenkosten te stabiliseren. Daarnaast zijn er tevens flankerende maatregelen getroffen in de sfeer van de oudedagsreserve en lijfrentepremieaftrek. Deze maatregelen leiden tot een verlaging van de spaarruimte in de sfeer van de oudedagsreserve en fiscale lijfrentepremieaftrek. Ervan uitgaande dat dergelijke voorzieningen uiteindelijk worden benut voor de verwerving van een levenslange inkomensvoorziening, heeft alleen de toename van de levensverwachting al tot gevolg dat eenzelfde spaarruimte zal leiden tot een lagere levenslange uitkering (vergelijkbaar met de AOW-methodiek). Door de voorgestelde vermindering van de jaarlijkse spaarruimte wordt de jaarlijkse uitkering nog extra verlaagd. Daarmee wordt de ruimte in de oudedagsreserve en de lijfrentepremieaftrek dus zwaarder getroffen dan de versobering van de AOW. Dit lijkt de Orde in strijd met de doelstelling om op min of meer situatie neutrale basis de ruimte voor oudedagsvoorzieningen te beperken. Meer algemeen geldt dat door een toename van de levensverwachting pensioenregelingen veelal niet geoptimaliseerd kunnen zijn. De werknemer moet dan terug kunnen vallen op andere aanvullende regelingen, zoals de lijfrentefaciliteit. Dit nadeel kan ook door de vitaliteitsregeling onvoldoende worden geneutraliseerd.

De Orde verzoekt derhalve de regeling inzake de voorgestelde lijfrentepremieaftrek te heroverwegen en te verruimen.

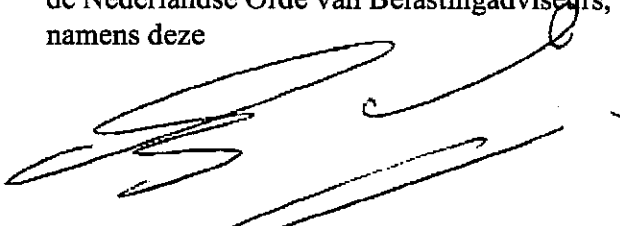
7. Het valt de Orde op dat geen overgangsrecht is getroffen. Dat betekent, zo komt het de Orde voor, dat bijvoorbeeld degene die in 2013 65 jaar wordt en normaliter zijn pensioen zou kunnen laten ingaan, een jaar moet wachten ofwel langer moet doorwerken. Dat is op zo'n betrekkelijk korte termijn nogal ingrijpend en kan door de betrokkene zelf ook niet worden hersteld. De Orde is van mening dat bijvoorbeeld voor degenen die in 2013 60 jaar of ouder zijn aan de nieuwe wetgeving geen consequenties zouden moeten zijn verbonden. De Orde verzoekt derhalve een overgangsregeling te treffen in de hiervoor bedoelde zin.
8. De Orde constateert dat er nog (veel) vroegpensioenregelingen bestaan die voorzien in een vroegpensioen dat ingaat op een leeftijd van bijvoorbeeld 62 jaar. De uitkeringen op basis van een dergelijke pensioenregeling eindigen als het pensioen ingaat derhalve op 65-jarige leeftijd. Als de pensioenleeftijd verschuift naar 66 jaar valt er dus een pensioenjaar tussen uit terwijl men al met vroegpensioen is. De Orde acht dit een onwenselijk effect, zeker voor de situaties waarbij men niet meer in staat is een aanvullend pensioen op te bouwen. De Orde verzoekt om een reactie.

Een afschrift van deze brief is heden verzonden aan de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de Staatssecretaris van Financiën.

Uiteraard is de Orde graag bereid het bovenstaande nader toe te lichten.

Hoogachtend,

de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs,
namens deze

mr. drs. S.A.W.J. Strik
Voorzitter commissie Wetsvoorstellen